

adw. Sławomir Krześ

dr hab. prof. nadzw. Elwira Marszałkowska-Krześ

dr Piotr Gil dr Izabella Gil

Zasadnicze zmiany wprowadzone do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego na mocy nowelizacji ustawy z 16.09.2011r. (Dz.U. Nr 233, poz.1381), która weszła w życie 3.5.2012r.

Twórcy doktryny jak i praktycy zwracają uwagę, że zmiany wprowadzone do k.p.c. ustawą z 16.09.2011r. powodują odejście od dotychczasowego modelu procedury cywilnej.

Szczególny nacisk ustawodawca położył na wzmocnienie dyskrejonalnej władzy sędziego, co przez większość adwokatów i radców prawnych postrzegane jest jako krok ku wzmocnieniu możliwości formalnych ograniczeń procesu, kosztem rozstrzygnięcia zgodne z regulacjami prawa materialnego i prawidłowo rozumianego dobra strony.

Nie można zapominać, że postępowanie cywilne powinno realizować przede wszystkim funkcję ochronną, polegającą na tym, że postępowanie cywilne służy ochronie jednostki i ochronie ładu społecznego, a więc odnosi się do ochrony interesów indywidualnych lub interesu ogólnego. Uprawnienia, które podlegają ochronie w procesie cywilnym, wynikają z norm prawa cywilnego materialnego.

Na tym polega służebna rola procesu cywilnego.

(szerzej na ten temat: *E. Marszałkowska-Krześ (red.)*, Postępowanie cywilne, Warszawa 2011, s. 4-5, nb.3 i powołane tam piśmiennictwo).

Wszechstronnego omówienia tej nowelizacji dokonał *J. Jankowski* w cyklu artykułów: „Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego”, *Monitor Prawniczy* 1, 2, 3 i 4 z 2012.

Na szczególną uwagę wszystkich adwokatów i aplikantów adwokackich zasługuje ze wszech miar praktyczna analiza zmian wprowadzonych do k.p.c. omawianą nowelą, autorstwa *O. Szejner-Roszak i A. Tomaszka* {w:} Nowe obowiązki pełnomocników procesowych po nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego, *Monitor Prawniczy* 2011r. nr 22. Autorzy nie tylko definiują zagrożenia, jakie niosą dla pełnomocników wprowadzone zmiany, ale też próbują znaleźć odpowiedź na pytanie, jak uniknąć

niebezpieczeństw. Postuluję, aby ten artykuł stał się obowiązkową lekturą dla wszystkich aplikantów adwokackich i kanwą dyskusji na szkoleniach doskonalenia zawodowego.

Wśród komentarzy zwraca uwagę najnowsze wydanie Kodeks Postępowania Cywilnego. Komentarz pod red. T. Erecińskiego, Warszawa 2012, w którym Autorzy obszernie omawiają nowe instytucje postępowania cywilnego, wprowadzone nowelą z 16.09.2011r. jak i wcześniejsze.

Dr Izabella Gil, dr Piotr Gil i dr hab. prof. nadzw. Elwira Marszałkowska-Krześ, prowadząc cykl wykładów z postępowania cywilnego na zlecenie poszczególnych Izb Adwokackich, opracowali diagram najistotniejszych zmian w procedurze cywilnym, którego część, za zgodą Autorów, przytaczamy.

W kolejnych wydaniach nowości zamierzamy przybliżyć Państwu poszczególne rozwiązania przyjęte w nowelizacji, potencjalne zagrożenia z nich płynące jak i praktyczne możliwości uniknięcia niebezpieczeństw.

W wyniku wprowadzonej nowelizacji dokonano zmiany przepisów ogólnych o procesie, zmierzających do usprawnienia i przyspieszenia rozpoznawania spraw cywilnych w ogólności. Ujednociono postępowanie w sprawach gospodarczych, poprzez rezygnację z odrębnego postępowania w sprawach gospodarczych, gdyż konieczne jest tworzenie regulacji o charakterze uniwersalnym, mogących przyczynić się do poprawy efektywności ochrony prawnej udzielanej w postępowaniu cywilnym.

Istotną zmianą wpływającą na zwiększenie efektywności postępowania cywilnego są zmiany w zakresie obowiązków procesowych stron i uczestników postępowania. Według dotychczasowej regulacji przepisu art. 3 k.p.c. - strony i uczestnicy postępowania obowiązani byli dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Wskazany przepis, niedoceniany w nauce i praktyce, wprowadzał zakaz tzw. kłamstwa procesowego i wymaganie kompletności wyjaśnień stron, sankcjonowane głównie w płaszczyźnie odpowiedzialności za koszty postępowania (art. 103 § 2 k.p.c.). **Po nowelizacji przepis art. 3 k.p.c. nakłada na strony i uczestników postępowania dokonywanie czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami. Naruszenie tego obowiązku również będzie sankcjonowane głównie w sferze odpowiedzialności za koszty postępowania, chociaż może być to wzięte pod uwagę przy ocenie zachowania stron w kontekście spóźnionego przedstawienia materiału procesowego (por. projektowane art. 207 § 5 i art. 217 § 2 k.p.c.).**

Skreślony został przepis art.182¹ KPC nakazujący umorzenie postępowania w przypadku ogłoszenia upadłości strony pozwanej i powrócono do poprzedniej regulacji, polegającej na zawieszaniu postępowania we wszystkich przypadkach ogłoszenia upadłości, niezależnie od tego, jakiej ze stron postępowania została ogłoszona upadłość.

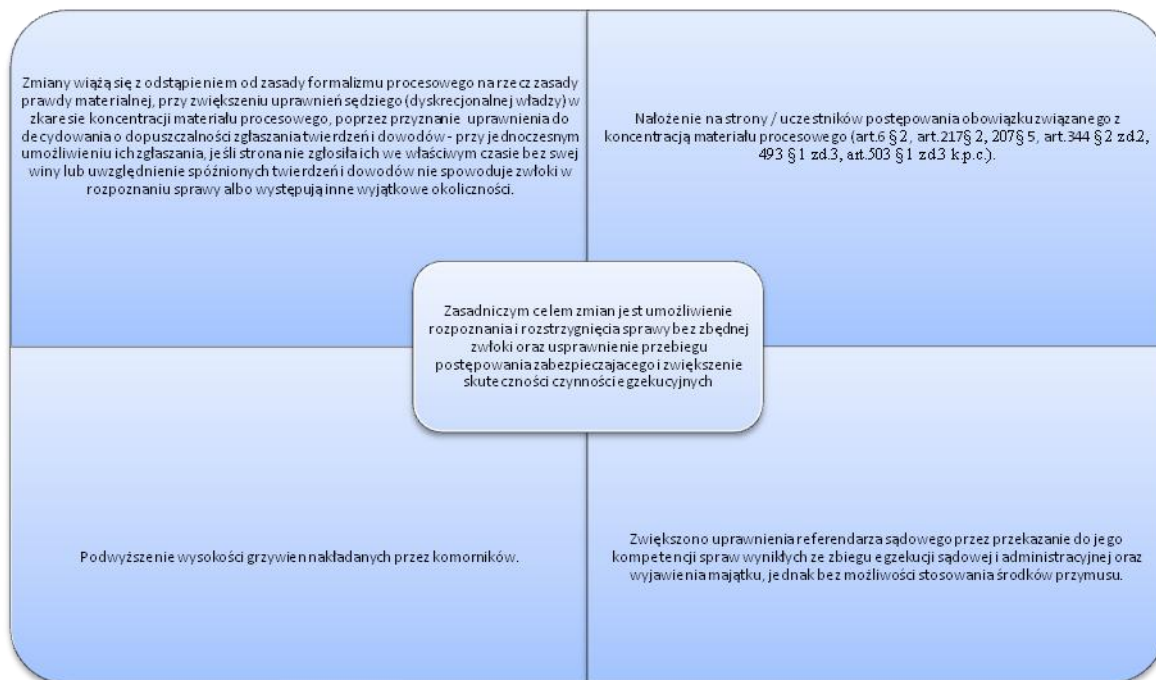
Zmieniono skutki związane z wniesieniem apelacji do sądu niewłaściwego, gdyż po wejściu w życie nowelizacji KPC niesienie do sądu niewłaściwego nie powoduje negatywnych skutków dla skarżącego. Zmodyfikowano przepisy dotyczące zażalenia na orzeczenia sądu drugiej instancji. Wprowadzono tzw. zażalenie poziome w przypadku niektórych postanowień sądu drugiej instancji oraz możliwość zaskarżenia w formie zażalenia do Sądu Najwyższego orzeczeń sądu drugiej instancji, uchylających zaskarżone orzeczenie i przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania.

Zlikwidowano postępowanie odrębne w sprawach gospodarczych, ale zachowane zostały wydziały sądów gospodarczych i rozpoznanie spraw gospodarczych poddano zasadom ogólnym obowiązującym w procesie.

Zwiększone zostały uprawnienia referendarzy sądowych, m.in. poprzez przekazanie do ich kompetencji spraw związanych ze zbiegiem egzekucji sądowej i administracyjnej oraz wyjawienia majątku, jednakże bez możliwości stosowania środków przymusu.

Podwyższono stawki grzywnien nakładanych przez komorników, dla zwiększenia skuteczności stosowanych przez nich sankcji. Wprowadzono obowiązek zamieszczania informacji o prowadzonych licytacjach także na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej.

CELE WPROWADZENIA ZMIAN DO KPC

WEJŚCIE W ŻYCIE I STOSOWANIE PRZEPISÓW USTAWY Z 16.09.2011R. – ZASADY

Zasadą jest reguła wyrażona w przepisie art. 11, tj. że Ustawa wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia

Modyfikacje w stosunku do tej zasady przewidziane zostały w przepisie art. 9, który w ust. 1 przewiduje, iż „Przepisy niniejszej ustawy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie, z zastrzeżeniem ust. 2-7”

Przepisów art. 182¹ i art. 474 ustawy Kodeks postępowania cywilnego nie stosuje się od dnia wejścia w życie ustawy.

Wyjątek przewidziany w art. 1 pkt 24 (wprowadzający przepisu art.183¹² § 2¹ k.p.c., który to przepis wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

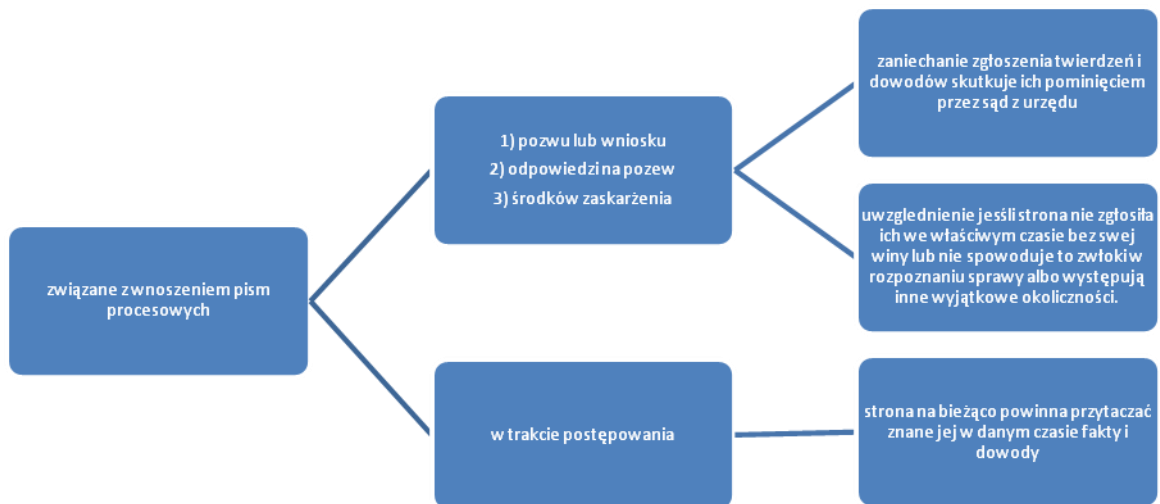
Przepis art. 369 § 3 ustawy Kodeks postępowania cywilnego w znowelizowanym brzmieniu stosuje się do apelacji wniesionych po dniu wejścia w życie ustawy.

Przepisy art. 394¹ i art. 394² ustawy Kodeks postępowania cywilnego w znowelizowanym brzmieniu stosuje się do zaskarżenia orzeczeń wydanych po dniu wejścia w życie ustawy.

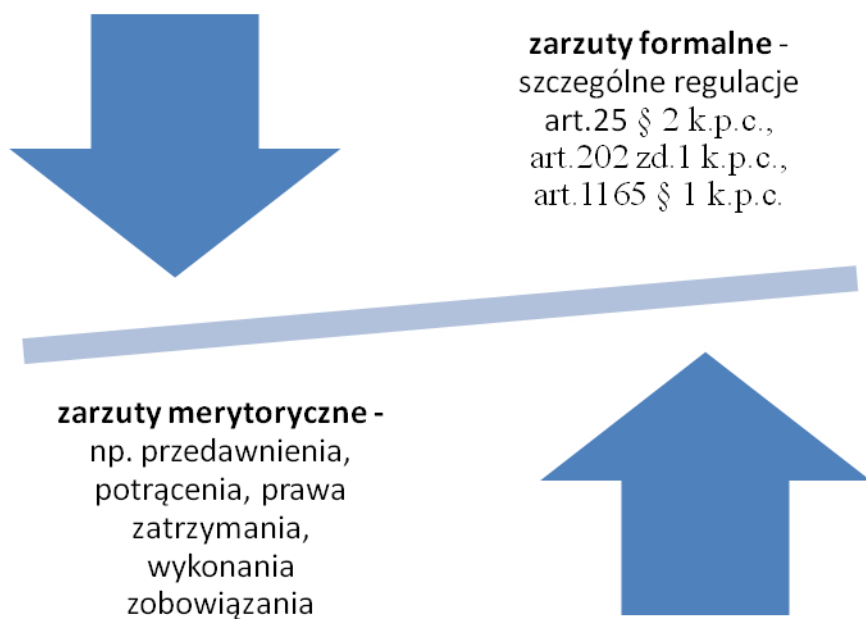
Przepisy art. 3, art. 5, art. 54, art. 174 § 1 pkt 4 oraz § 3, art. 180 § 1 pkt 5, art. 327 § 1, art. 357 § 2 ustawy Kodeks postępowania cywilnego w znowelizowanym brzmieniu stosuje się z dniem wejścia w życie ustawy.

Przepisy art. 479¹-479⁹, art. 479⁵, art. 479⁶ i art. 479⁸, art. 479⁹, art. 479⁹-479^{14b}, art. 479¹⁶-479^{18a} oraz art. 479²² ustawy Kodeks postępowania cywilnego stosuje się nadal, jeżeli decyzja prezesa właściwego sądu wydana została przed dniem wejścia w życie ustawy.

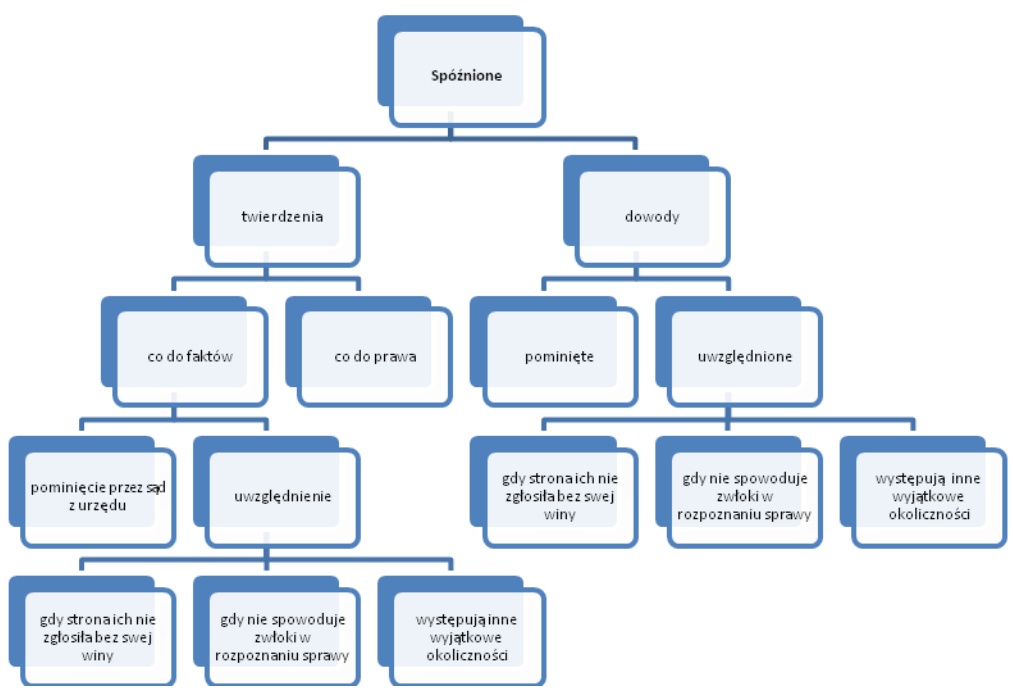
Rozumienie rozpoznawania sprawy "bez zbędnej zwłoki"

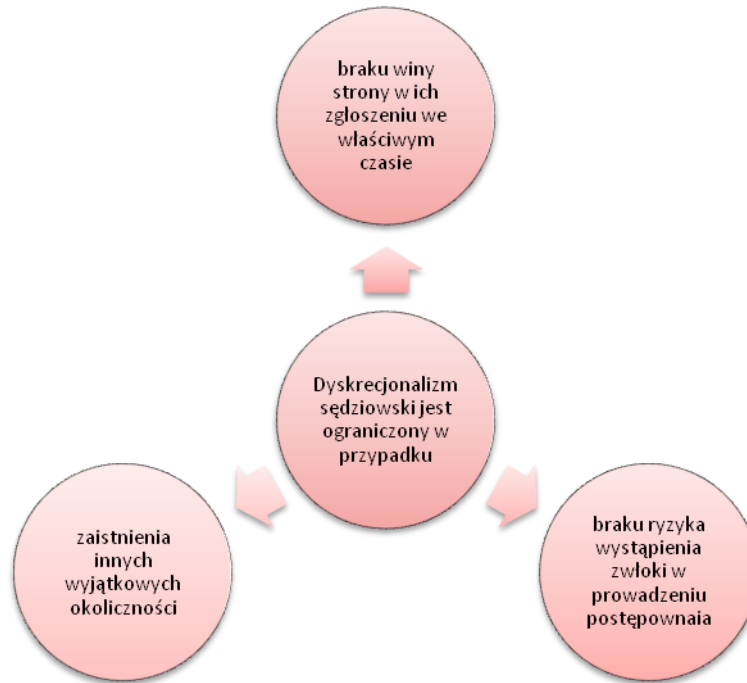
Rodzaje zarzutów podnoszonych przez strony

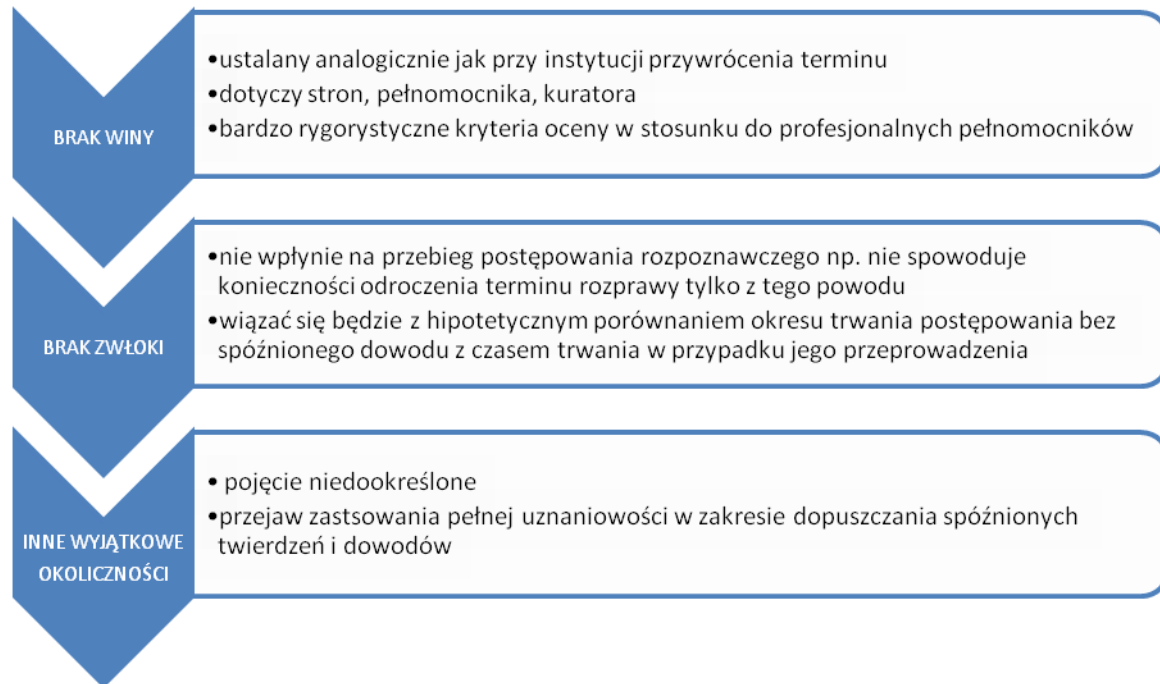
ŚPÓŹNIONE TWIERDZENIA I DOWODY PO ZMIANACH KPC

DYSKRECJONALIZM SĘDZIOWSKI

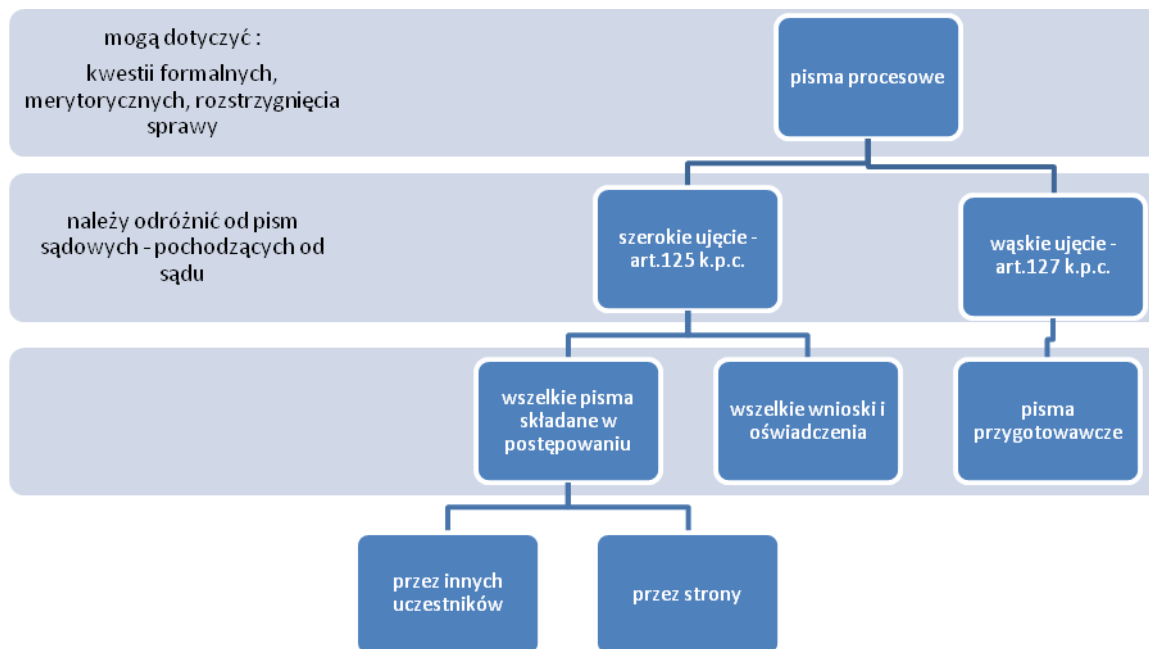
UWZGLĘDNIENIE SPÓŹNIONYCH TWIERDZEŃ I DOWODÓW

OGRANICZENIA MOŻLIWOŚCI SKŁADANIA PISM PRZYGOTOWAWCZYCH

ZMIANY DOTYCZĄCE ŚRODKÓW ZASKARŻENIA

możliwość zaskarżenia rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania

dodano art. 394²,
dopuszczający w szerszym
zakresie aniżeli dotychczas
zażalenie na postanowienia
wydawane w sprawach
wypadkowych przez sąd
drugiej instancji

wprowadzono zażalenie do
innego składu tego sądu
(tzw. zażalenie poziome) na
wymienione w art. 394² § 1
postanowienia dotyczące
skazania na grzywnę oraz
zarządzenia przymusowego
sprowadzenia i
aresztowania

zmiana art. 369 § 3
eliminuje nadmiernie
rygorystycznych dla strony
skutki wniesienia apelacji
do sądu *ad quem*